Dosarul nr. 2ra-1092/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, I. Muruianu)

DECIZIE

26 august 2020 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit
al Curţii Supreme de Justiție,

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Tamara Chișca-Doneva
judecătorii Nicolae Craiu
Victor Burduh
Ion Guzun
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Serghei Tonofrei, reprezentat de către avocatul Igor Chiriac și Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Compania de asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” societate pe acțiuni împotriva Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”, intervenient accesoriu Serghei Tonofrei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei suplimentare din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea depusă de către Compania de asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” societate pe acțiuni, avocatul Mihail Eșanu,

constată:

La 06 iulie 2017 CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”, intervenient accesoriu Serghei Tonofrei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 19 noiembrie 2015, între CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, în calitate de asigurător şi Sergiu Ursachi, în calitate de asigurat, a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a mijloacelor de transport auto-casco nr. CSK 2015-01-1377, prin care a fost asigurat automobilul de model Skoda Octavia, anul producerii 2014, cu n/î xxxx, contra mai multor riscuri, inclusiv şi riscul contra prejudiciilor ca rezultat al accidentelor de circulație.

A menționat că, la 24 aprilie 2016, în mun. Chișinău s-a produs accident rutier, în rezultatul căruia automobilul de model Hyundai Santa Fe, cu n/î BE AE 039, condus de către Serghei Tonofrei (angajat al ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”), a tamponat automobilul de model Skoda Octavia, cu n/î xxxx, condus de către Sergiu Ursachi.

A afirmat că, conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 29 aprilie 2016, vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Serghei Tonofrei.

A susținut că, posesorul automobilului de model Hyundai Santa Fe, cu n/î yyyy, nu deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă valabilă la momentul producerii accidentului rutier.

A notat că, părțile implicate în accidentul rutier au declarat cazul accidentului la companiile de asigurări, cu care aveau întocmite contracte de asigurare. În consecință, de către CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA a fost pornit dosarul de daune nr. 0687_2016 din 25 aprilie 2016.

A relevat că, la 25 aprilie 2016 a fost întocmit proces-verbal de constatare a pagubelor semnat de părțile implicate.

A invocat că, conform dispoziției nr. CSK 0687 2016 din 16 mai 2016 a fost dispusă recunoașterea evenimentului produs drept caz asigurat şi achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 135 771 de lei. Suma despăgubirii în mărime de 135 771 de lei a fost virată la unitatea de specialitate SC „DAAC Hermes" SA pentru asiguratul Sergiu Ursachi, fapt confirmat prin ordinile de plată anexate la prezenta cerere.

A declarat că, la 06 iulie 2016 CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA a emis dispoziția suplimentară nr. CSK 0687 2016S1, prin care a achitat persoanei păgubite suma de 1391,67 de lei, iar în total suma de 137 162,67 de lei.

A relatat că, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina" este responsabilă de repararea prejudiciului material cauzat în urma accidentului rutier, vinovat de care se face angajatul persoanei juridice, Serghei Tonofrei, care la momentul producerii accidentului rutier nu deținea poliță de asigurare de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

A menționat că, la 08 decembrie 2016 CA „Donaris Vienna Insruance Group" SA a înaintat ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina" reclamația nr.3593/16, solicitând achitarea despăgubirii de asigurare în mod benevol, la care nu a fost dat nici un răspuns, fapt ce a generat înaintarea prezentei cereri de chemare în judecată privind restituirea despăgubirii de asigurare.

A solicitat încasarea de la pârâtă a despăgubirii de asigurare în sumă de 137 162,67 de lei a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 13750 de lei şi a taxei de stat în sumă de 4114,88 de lei.

La 12 octombrie 2017 CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina" în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA a sumei de 137 162,67 de lei, cu titlu de despăgubire de asigurare, a dobânzii de întârziere în sumă de 18 466,23 de lei și a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat achitată la depunerea acţiunii în sumă de 4 668,86 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 13 750 de lei.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de către CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA ca neîntemeiată.

La 27 decembrie 2018 CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA, a fost casată

hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea depusă de către CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA și au fost încasate de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA suma de 137 162,67 de lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 4114,88 de lei, cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 3501,65 de lei, cu titlu de taxă de stat la depunerea apelului.

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție au fost declarate inadmisibile recursurile declarate de către Serghei Tonofrei, reprezentat de către avocatul Igor Chiriac și ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”.

Prin decizia suplimentară din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea depusă de către CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, reprezentată de către avocatul Mihail Eșanu, cu privire la emiterea unei decizii suplimentare și a fost pronunțată o decizie suplimentară, prin care au fost încasate de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA dobânda de întârziere în mărime de 18 466,23 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 13 750 de lei.

La 22 iunie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Serghei Tonofrei, reprezentat de către avocatul Igor Chiriac, a declarat recurs împotriva deciziei suplimentare a instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei și deciziei suplimentare ale instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia suplimentară a instanței de apel este ilegală.

A menționat că, instanța de apel nu a indicat pentru care perioadă s-a efectuat calculul dobânzii de întârziere, din ce sumă a fost calculată dobânda de întârziere, în ce mărime a fost calculată dobânda de întârziere peste rata de bază stabilită de Banca Națională a Moldovei și nu a indicat care rată de bază a Băncii Naționale a Moldovei a fost luată în calcul de către instanța de apel și pentru ce perioadă.

Astfel, a considerat că, decizia instanței de apel este neclară, nu se înțelege cum instanța de apel a ajuns la suma de 18446,23 de lei.

A susținut că, instanța de apel a făcut trimitere la prevederile mai multor articole din Codul civil, inclusiv la art. 872 și 619 din Codul civil.

A afirmat că, la momentul pronunțării deciziei suplimentare, articolele enunțate prevedeau altceva decît cele indicate de către instanța de apel în decizia suplimentară.

A relevat că, instanța de apel era obligată să indice care redacție a Codului civil a fost aplicată.

La 15 iulie 2020 ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” a declarat recurs împotriva deciziei suplimentare a instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și micșorarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

A menționat că, instanța de apel a făcut trimitere la art. 872 din Codul civil, însă atît intimatul nu a înțeles însemnătate normelor de drept enunțate, dar instanța de apel nu a înțeles că, nu este vorba de careva contract, cu atât mai mult – contract de împrumut.

A susținut că, instanța de apel nu numai că, nu a stabilit termenul legal pertinent al încasării dobânzii de întârziere, dar nici nu a apreciat și argumentat corectitudinea calculului prezentat, nu a stabilit nici măcar perioada pentru care a fost calculată dobânda de întârziere.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 12 august 2020 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei suplimentare a instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 19 noiembrie 2015, între CA „Donaris Vienna Insurance Group" SA, în calitate de asigurător și Iurie Bodiu, în calitate de asigurat, a fost încheiat contractul de asigurare a vehiculelor terestre (Auto Casco) nr. 2015-01-1377, prin care a fost asigurat automobilul de model Skoda Octavia, anul producerii 2014, cu n/î xxxx, contra mai multor riscuri, inclusiv și riscul contra prejudiciilor ca rezultat al accidentelor de circulație (f.d.31-40, vol. I).

Ulterior, prin Acordul adițional din 25 februarie 2016 la contractul enunțat, a fost schimbat numărul de înmatriculare a automobilului de model Skoda Octavia din xxxx în xxxx și Iurie Bodiu s-a obligat să transmită lui Sergiu Ursachi polița și contractul (f. d. 30, vol. I).

La 24 aprilie 2016, în mun. Chișinău s-a produs accident rutier, în rezultatul căruia automobilul de model Hyundai Santa Fe, cu n/î yyyy, condus de către Serghei Tonofrei a tamponat automobilul de model Skoda Octavia, cu n/î xxxx, condus de către Sergiu Ursachi.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 29 aprilie 2016, vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Serghei Tonofrei, care prin ordinul directorului ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina" nr. 35 din 03 februarie 2016 a fost angajat, începând cu 08 februarie 2016, în funcția de inginer regenerarea pădurii la aparatul central pe termen nedeterminat, cu perioada de probă de șase luni (f. d. 43, 83, vol. I).

De asemenea, s-a constatat că, la momentul producerii accidentului rutier, posesorul automobilului de model Hyundai Santa Fe, cu n/î yyyy, Serghei Tonofrei nu deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă valabilă (f.d. 41, 42, vol. I).

Din materialele dosarului rezultă că, părțile implicate în accidentul rutier au declarat cazul accidentului la companiile de asigurări, cu care aveau întocmite contracte de asigurare. În consecință, de către CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a fost pornit dosarul de daune nr. 0687_2016 din 25 aprilie 2016, iar la 25 aprilie 2016 a fost întocmit proces-verbal de constatare a pagubelor semnat de părțile implicate.

Conform dispoziției nr. CSK0687_2016 din 16 mai 2016 a fost dispusă recunoașterea evenimentului produs drept caz asigurat şi achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 135 771 de lei (f. d. 9, vol. I). Suma despăgubirii în mărime de 135 771 de lei a fost virată la unitatea de specialitate SC „DAAC Hermes” SA pentru asiguratul Sergiu Ursachi, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 2767 din 23 mai 2016 (f. d. 21, vol. I).

Totodată, la 06 iulie 2016 CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a emis dispoziția suplimentară nr. CSK0687_2016S1, prin care a achitat persoanei păgubite suma de 1391,67 de lei, iar în total suma de 137 162,67 de lei (f. d. 10, 22, vol. I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care a fost concretizată, CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a solicitat încasarea de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA a sumei de 137 162,67 de lei, cu titlu de despăgubire de asigurare, a dobânzii de întârziere în sumă de 18 466,23 de lei și a cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 4 668,86 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 13 750 de lei.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeiniciei acesteia.

Ulterior, instanța de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de către CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA, prin decizia din 19 septembrie 2019, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea și a încasat de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA suma de 137 162,67 de lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 4114,88 de lei, cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 3501,65 de lei, cu titlu de taxă de stat la depunerea apelului, iar prin decizia suplimentară din 06 februarie 2020 a încasat de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA dobânda de întârziere în mărime de 18 466,23 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 13 750 de lei.

Serghei Tonofrei, reprezentat de către avocatul Igor Chiriac și ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”, declarând recurs, au invocat dezacordul cu decizia suplimentară a instanței de apel.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că, contrar prevederilor legale menționate, decizia suplimentară a instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, încasând de la ÎS Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina” în beneficiul CA „Donaris Vienna Insurance Group” SA dobânda de întârziere în mărime de 18 466,23 de lei, a făcut trimitere la prevederile art. 872 din Codul civil (contractul de împrumut), care nu este aplicabil speței și la art. 619 din Codul civil, însă nu a indicat care redacție a Codului civil a fost aplicată. Or, la momentul pronunțării deciziei, normele de drept enunțate aveau alt conținut.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu a descifrat calculul dobânzii de întârziere, nu a indicat pentru care perioadă s-a efectuat calculul dobânzii de întârziere, din ce sumă a fost calculată dobânda de întârziere și în ce mărime a fost calculată dobânda de întârziere peste rata de bază stabilită de Banca Națională a Moldovei, nefiind clar cum instanța de apel a ajuns la suma de 18 466,23 de lei.

Ca urmare, în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel în partea menționată nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia suplimentară a instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de către Serghei Tonofrei, reprezentat de către avocatul Igor Chiriac și Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”.

Se casează integral decizia suplimentară din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Compania de asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” societate pe acțiuni împotriva Întreprinderii de Stat Întreprinderea pentru silvicultură „Tighina”, intervenient accesoriu Serghei Tonofrei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul Tamara Chișca-Doneva

judecătorii Nicolae Craiu

Victor Burduh

Ion Guzun

Mariana Pitic